

A második szegedi hídról

Tervek és lehetőségek

A humorérzék — úgy tűnik — sohasem hagyja cserben az embereket. Ezt a mindennapos igazságot egy újabb keletű szegedi szólásmondás is igazolja. Azok ugyanis, akik az egyik pillanatban még a meglevő egyetlen hídnak zsúfolt forgalmára panaszkodnak, a másik pillanatra — ha a tervezett, második hídról esik szó — már rávágják: mit akarsz? — hiszen tavasszal már két hídja lesz Szegednek. Mármost az algyői vasúti híddal együtt. Ráadásul ott épül az új közúti híd is a Tiszán. Vagyis ha igaz, éveken belül a város — beszámítva a tápei pontonhidat is — négy átkelőhellyel fog rendelkezni.

1.

Mindez, ha trefának is számítanak olykor — tény. Szeged igazgatási területén hamarosan, azaz néhány éven belül valóban négy átkelőhely lesz a Tiszán. És ha a hidakról szó esik, legtöbbször megemlékezünk a negyéről, hanem a még csak tervekben, makettekben élő ötödről beszélünk. Arról, amelynek a nagykörűt északi végének folytatásaként kellene átvélnie a folyón, összekötnie a körutat Újszegeddel, az Odesszai körúttal. Ez, a még csak tervekben létező hidat már lapunknak is sokat emlegettük, ám közelebbi eddig nemigen tudtunk írni róla. Legutóbb arról számoltunk be, hogy az elkészített maketten jelenleg áramlási kísérleteket végeznek. Nemrégiben a szegedi akadémiai bizottság klubjában Takács János, a városi tanács elnökhelyettese tartott előadást a tervezett híd építésének kérdéseiről. Az előadás alapján az eddigiekkel többet tudtunk meg.

Talán egy rövid történeti áttekintéssel kellene kezdeni. Mindenekelőtt azzal, hogy már jó néhány évszázaddal ezelőtti többé-kevésbé állandó hídja volt a városnak. Hajóhid. Állandónak azért nem egészen lehet tekinteni, mert a tél beálltával szétszedték, anyagát elraktározták és a hidat minden évben újra megépítették. Ez nyilván nem a véletlen műve volt. Az embereket minden időben a praktikus iránti kiváló érzék jellemezte. Ezért építettek állandónak tekinthető hidat Szegeden is, mert a város mindig is fontos átkelőhely volt a Tisza-mentén. Sőt, alighanem ezért is lett várossá. A múlt század közepén azután elkészítették a vasúti hidat, később pedig az állandó közúti hidat is. Az első világháború után a vasúti híd már nem játszott oly fontos szerepet, mint korábban, az egyetlen közúti híd pedig — kétpályás villamosával — könnyedén megbirkózott a két világháború közötti időszak aránylag kicsiny városi forgalmával. Az új háború elvonultával, 1944 végén pedig mindkét hidunkat fölróbbantotta a német fasizmus. A vasúti híd hiánya nem okozott túlságos megrázkódtatást, máig sem épült újjá. Sőt, előreláthatóan nem is lesz szükség rá. A közúti híd hiányát azonban nem tudta egykönnyen elviselni a város, sőt, Dél-Magyarország sem. Talán ennek is köszönhető, hogy az első köztársasági építési terv megalkotása óta, azaz az első világháború után, megkezdte a városnak a hídépítést. Vagyis a városnak a

Dél-Aldföldön a középkor óta betöltött szerepe. Igaz, Szeged a felszabadulás után jó másfél évtizedig csendes városka lett. Az akkori körülmények mesterségesen megfeszítették attól a szereptől, amelyet természeténél — fekvésénél — fogva be kell töltenie. De a város végül — a helyes politikai gyakorlat alapján — mégiscsak kinőtte szűkre szabott kereteit, így egyetlen hídját is. Szeged iparosodott, olaját tárták fel mindenütt a környéken. Ezzel együtt gyors gyarapodásnak indult lakossága is, sőt — mint jelentettük — hamarosan öt községgel bővül a város területe. A rengeteg személyautó, a gyorsan növekvő buszforgalom és a mind nagyobb teherforgalom sokszor már most maximálisan kihasználja a híd lehetőségeit. Ráadásul a város ismét visszakapni készül régi funkcióit: úgy tűnik, egyik központja lesz az Európát átszelő útvonalnak. Ami az E 5-öst illeti, máris az. És éppen a KGST integrációja révén megjelent az áruforgalom következtében előbb-utóbb az északra Románia, Bulgária felé vezető utatnak is tranzit-központja lesz, mint ahogyan régen is volt.

Bőségesen szólnak tehát érvek az új híd felépítése mellett. Ervelni talán felesleges is tovább. De annál inkább ideje feltenni a kérdést: milyen lesz az új híd?

A válasz voltaképpen egyszerű: ezt még senki sem tudja. De amit tudunk, az is érdekes. Sőt, érdekesebb, mintha határozott választ adhatnánk a kérdésre.

3.

Jó néhány változatban készülték el az előzetes tervek. A szakembernek valamennyi sokat mondhat, a laikusnak viszont csak három változat ragadja meg figyelmét és fantáziáját. Hiszen ez a három alternatíva az, amely a városképet is meghatározza. Az első — és erre is van vagy háromféle terv — pillérekön nyugvó, hagyományos híd. A második és a harmadik változat függőhíd lenne. Az egyiket két pilon tartaná a két parton. Nem kapuk, mint az Erzsébet-hídnál. A tartók és a kábelek a hídpálya közepén

lennének. A harmadik változat szerint pedig egyetlen, az újszegedi parton levő tartóoszlopra függesztenék a hidat.

Erdekes lehet meditatálni azon: vajon melyik alternatíva illik inkább a városképbe? Ervek és ellenérvek valamennyi mellett és mind-egyikkel szemben bőségesen találhatók. Még a hagyományos, pillérekön nyugvó híd az, amelyik legkevésbé zavarná a városképet. A függőhíd viszont tagadhatatlanul elegáns. Sőt, az egy tartós változat még elegánsabb és a Bertalan-emlékmű helyén egy hatvanegyházi méter magas acéloszlop — igazán jól mutatna. Szinte jelképe lehetne az újjászülető, ismét intenzív fejlődésnek indult Szegednek. De nem érdemes messzire ragadtatnunk magunkat. Nem a képzelt, sokkal prózaibb szempontok döntik el: milyen lesz az új híd.

Mindenekelőtt az, hogy a pillérekön nyugvó, hagyományos híd a legolcsóbb. Több mint százmillió forinttal kerül kevesebbe a függőhídnál. Ha a városnak mégis függőhídja lesz, az nem esztétikai szempontoknak köszönheti majd megszűnését, hanem a folyónak. Ezért van szükség a modellkísérletekre is. Egyes számítások szerint ugyanis a pillérek annyira megzavarnák a Tisza sodorvonalát, hogy jórészt elpusztítaná a partokat. Ha a maketten végzett kísérletek igazolják a véleményeket, akkor függőhídja lesz Szegednek. Még hozzá valószínűleg az asszimetrikus változatot építik meg.

Mint mindenhez, természetesen ehhez is pénz kell. Az tény, hogy az eredetileg erre a célra biztosított 250 millió forint kevés. Jóval többre van szükség. Előreláthatóan 500–600 millióra. Hogy ennyi telik-e az ország zsebéből, az még csak ezután derül ki. De — és talán ismét érdemes a rövidre egyszerűsített történeti áttekintésre hivatkozni — minden szempont mellett szól, hogy ezt a hidat egyedi nagyberuházással nyilvánítsák. És ha ez sikerül, akkor megépül a város majdani ötödik átkelőhelye. Híd a városnak, Dél-Magyarországnak és egyúttal Európának is.

Szávay István

Ahol otthon lehetnek

Az iskola és a gyermek-könyvtár feladatai valamikor élesen elkülönültek. Papíron és gyakorlatban. Hozzáértó embereknek ugyan mindig voltak tervvel, elképzeléssel az egészséges együttműködés megvalósításáról, ezek azonban tervek is maradtak máig.

Egyedül nehéz

Sok minden tehát nem változott: mindkét intézménytípus ma is, mint régen ugyanazzal az „anyaggal”, az általános iskolás korú gyerekekkel foglalkozik, csak éppen nincs megfelelően összehangolva munkájuk. Egyetlen dologban történt előrelépés: manapság senki sem vitatja, hogy a gyerekek anyanyelvi kultúrájának, a nyelv- és beszéd, az olvasás és megértés készségeinek fejlesztése, megfigyelő, megismerő, ismeretszerző és közlő képességeik kialakítása, a gyerekek igazi olvasóvá nevelése az iskola központi feladata. A gyermek-könyvtár szolgáltatásainak segítségével, ezek igénybevétele.

Mert hogyan másképp? Nem hiszem, hogy valaki kétkedne abban, hogy a megnövekedett követelményeknek az iskola egymagában nem képes eleget tenni. Egyelőre — ezt is mindenki tudja — nincsenek hozzá erői. Nem kérhetünk számon az iskolákon — azaz, általában a tanárokon — olyasmit, amit „önhibájukon kívül” nem tudnak megcsinálni.

És mi van az iskolai könyvtárakkal? Vannak. Általában kevés könyvvel, de a kötelező, vagy ajánlott irodalmat biztosítani tudják a gyerekeknek. A tanítás ideje alatt lehet kölcsönözni, délután nem.

Az önállóság paradicsoma

Ezzel a könyvtárral — tetelezzük fel — áldozatkész, de egyelőre túltérhelt pedagógusokkal, szoros tantervi kötöttségekkel és krónikus időhiánnyal, számtalan más ismert nehézséggel küszködő iskola nagyon is rászorulna a gyermekkönyvtár segítségére.

Általában „kettőn áll a vásár”, nem kell bizonygatni, hogy a könyvtárnak is előnye, ha szorosabb a kapcsolata. A szegedi Betűország vezetője, Sára Attiláné azt

mondja, sok mindent megpróbált eddig. Elment például a továbbképzésekre, amit az iskolai könyvtárosoknak rendeznek. Elmondta, mit tud nyújtani a gyermekkönyvtár. A hosszú fel-sorolásból csak néhányat: A tanulóknak máshol egyszerűen nincs alkalmuk a katalógus, a kézikönyvek, a folyóiratok helyes használatának elsajátítására; máshol nem kapnak rendszeres, egyéni igényeiket szemmel tartó, szakszerű irányítást; nincs lehetőségük arra, hogy folyamatosan, de nem kötelező jelleggel beszámolhas-sanak olvasmányélményükről, önállóan szerepeljenek, közérpontba kerüljenek. Nem szólna a változatos, nagymennyiségű könyvválogatás, a különféle — könyvközpontú, de játékos — foglalkozás inspiráló, a többiek jelenlétének, az ugyanaz-zal foglalkozó közösségnek számtalan jó hatásáról.

Ha odafigyelünk

Ezerkét száz gyerek jár rendszeresen a Vörösmarty utcai helyiségbe. Majdnem 10 ezer általános iskolás van Szegeden. Hányan van reá-

lis esélye arra, hogy önállóan tudja képezni magát a nyolcadik osztály után is, többek között kialakult, helyes olvasási szokással segítségével? Hányan tudnak könnyebben helytállni a képességek birtokában a középiskolában, majd az egyetem? És hányan nem használják ki a meglevő lehetőségeket, mert nem ismerik? Ezek után mi az, ami majd számonkérhető az iskolától, azaz a szaktanároktól? Az irányítás, a szervezés. A lehetőségek felmutatása, a kihasználásukra ösztönzés. Ez esetben: a szorosabb együttműködés a könyvtárral.

Miért csak az iskola? Természetesen az óvodának, a szülőnek, az úttörőszövet-ségnek, sok más intézmény-nek és szervezetnek az öss-zefogására, nagyobb figye-lmére is szükség van. De például: ha akadnak szülők, akik a rosszabb tanulmányi eredményre ilyen büntetés-sel reagálnak: „nem olvas-hatsz többet”, akkor csak az iskola tekintélye segíthet.

Az együttműködés konkrét formái ezertélek lehet-nek. Ha valamire odafigye-lünk, sohasem késnek a hasz-nos, jó ötletek.

Sulyok Erzsébet

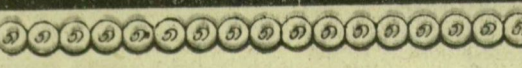
Mérőőn helyett ultrahang

Ultrahangos mélységmérővel és radarral felszerelt kítőző hajók ellenőrzik az alacsony vizállás miatt leszállított dunai hajózó utakat az Alsódunavölgyi Vízügyi Igazgatóságnál. (MTI-fotó: — KS.)

BERCELI A. KÁROLY

Hullámsír

112.
De voltak ott parádésabb férfiak is! Azok voltak aztán igazán tarkabarkák, mert jelmezeik harsány színei, süjtásai, vitézkötésel túltettek a női kelemek kaprázatán.
A fiatalok közül sokan a volt honvédek két nadrágját és kávébarna atilláját öltötték fel, mások pirosnadrágos, zöldzsekés és barnamen-tés huszárnak csaptak föl, megint mások a hon-védlobornokok világoskék zubbonyába bújtak. Egy viháncoló legény lobogó ingben, bő gatyá-ban, ezüstgombos mellénykében rontott a te-rem közepére, lengette árvalányhajás pörgeka-lapját, s a lányokat karikásával riogatta. Ő volt a pusztai betvár. Egy ötletes ifjú saját magát kigúnvolva, Bach-huszárnak öltözött fel, akik bársonyhajtókás sötétzöld atillában, s ma-gyaros, szűk nadrágban tettek magukat nevet-séggé a rémuralom idején. Jót nevettek raj-ta, mert rossz magyarsággal mondott ostoba-ságokat. Nagy sikere volt a lókupecnek is, akin csizma volt, bársonynadrág, alul fehér csont-gombokkal, mellényében aranylánc, kezében lovaglóostor. A képet kicsit cigányosra festette.
Az idősebbek inkább díszmagyarba öltöztek, ha egyáltalán pompázni akartak, s ebben is volt cifra változat, mert az aranyzsinórral kihányt meggyzsinú, hattyúprémes bársonymen-ték, a karmazsin nadrágok, csákók, vagy kócsagtollas kalpagok gazdagon variálódtak a szerényebb sá-télék vagy fekete dölmanyokkal, de akadát lila-atilla is, melyhez türksizmekkel, ametisztokkal ki-rakott tokos kard, s persze sarkantyús csizma

is járt. A legtöbben azonban fekete fedőgót-ban, frakkban, vagy egyszerű sötét zakókban vettek részt a tánevigalomban. Így Bite Gábo-ron is, akár Pinter Pistán, a szokott feszes ma-gyar ruha volt, csokorra kötött rojtos nyakken-dővel.

Am ebben a percben anyja karján megjelent Etelka is, aki abban a hiszemben, hogy Gá-bor mit se sejt az ő jelmezeről, már az ajtóban cserben hagyta Juci asszonyt, hogy még a közel-sége se leplezze le őt, kecsesen illegette ma-gát, s többeket megbábként gyöngöden kétgú-vasvillájával, mely persze fából és papírból ké-szült, mert Etelka ördögnek föltámadt fel, s a meglepő ötlet rögtön feléje fordította a lebzse-lők figyelmét. A leányon hosszú, fekete selyem-ruha volt, melyet vörös lánghelyek tettek ördögivé, s a két vörös szárny, mely csuklójá-hoz kötve minden mozdulataira szétnyílt, s élén-ken parázslott. Aranyzóke hajára egy kis fe-kele kalapokát illesztett, melyből két kampós vö-rös szarv nyúlt előre.

Ő váltig titkolta Gábor előtt ötletét, s mind-untalan hazaküldte, ha a varrónő próbára érke-zett, mert meglepetésnek szánta a jelmezt, s ka-cérkodni szeretett volna volégenével, mintegy ismeretlenül, de arra nem számított, hogy any-ja, Juci asszony, nem bírja ki, hogy a fiúnak el ne árulja a titkot, persze azzal a kikötéssel, hogy őt azért nem szolgáttatja ki lánya neheze-lésének, de arra sem, hogy aranyzóke haja nem tűntethető el teljesen, s egyetlen tincsecske is elég, hogy tulajdonosát leleplezze.

Gábor persze adta a tudatant, s mikor a le-ány őt is megdöfközte ördögvilágjával, s kissé eltörzstőlten beszélt hozzá, úgy tett, mintha sejtelmé sem volna róla, hogy kit rejt a sátni maskára.

— Szeretnék a pokolba kerülni — mondta Gá-bor ugyancsak elváltoztatott hangon. — Ha ilye-nek az ördögök, akkor igaz a van Petőfinék —, jobb elkarhozni.

— De ott nagy tüzet lenni és juj, juj bűnhö-dés. Neked sok bűn lenni — küszködött Etelka a nevetés ingerével. — Te elcsábítani sok lá-nyok, asszonyok. Ju, ju, neked egymillió évet paráson ülni. Szép pirosra sülni — zsebkendő-jét tette gyorsan a szája elé, hogy föl ne kacag-jon, úgy tetszett neki a játék. S Gábor is meg-lepő színész készséggel mímelte a gyanútlan-t, mert olyan ártatlan arccal nézett vissza rá, mintha valóban nem is álmódna, hogy Etelka az, aki mókázik vele. De örült, hogy a leány boldog, hogy élvezi saját ötletét, s titokban ta-lán még büszkélkedik is, hogy félre tudta ve-zetni az ő okos gavallérját.

Mikor Etelkát föltekerte táncra, a halvány gáz-lámpák fényénél is úgy viláskedett, mint aki nem érzí tenyerével a leány igaz, s már is-mert formált, de azért egy óvatlan pillanatban mégis megrázkóltta őt.

— Maga csábító lenni — tiltakozott heven-sen a leány. — Ő maga rossz lenni... Magának le-nni menyasszony... Hűséges menyasszony, s ma-ga megcsókolja egy idegen... Fúj, fúj — s hirtelen kitépte magát Gábor karjaiból, hogy el-szaladjon.

Gábor elkabta a csuklóját.
— Hová szalad ördögölánia? Magának angval-nak kellett volna öltöznie, ha ennyire erényes — vonta magához Etelkát, mert látta, hogy a sze-me sarkában egy könnycsepp vibrál. — Jó, jó, csak béküljön meg, ezután óvatosabb leszek. El-végre nem tudhatom, hogy a pokolban mi a szo-kás.

— Ami a földön — dörccsodott Etelka. — Az, hogy egy völgyben... De ekkor őriást le-nyitott. — Te gézengúz! Hiszen te tudod, hogy én ki vagyok!

Gábor is elnevette magát.
— Ha vaspáncélba bújtál volna, akkor is megéreztelek volna, te csacsi.

— En meg azt hittem, hogy becsaptalak. De így a jobb mégis. Ugye tudad, hogy engem csókolsz meg?

(Folytatjuk.)